

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa A. R.
przeciwko R. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.
o odszkodowanie należne pracownikowi za okres obowiązywania zakazu
konkurencji,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 26 listopada 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-
Praga w Warszawie z dnia 7 listopada 2014 r., sygn. akt VII Pa 137/14,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 900
(dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego
w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2014 r. Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie – w sprawie z powództwa A. R. przeciwko R. Spółce z o.o. z siedzibą w W. o odszkodowanie – zasądził: 1. od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 25.066,36 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 29 października 2013 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za okres obowiązywania zakazu konkurencji; 2. od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; 3. od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-

Północ w Warszawie kwotę 1.254 zł tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony; 4. wyrokowi w punkcie 1 nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 12.000 zł.

Powyższy wyrok Sądu Rejonowego strona pozwana zaskarżyła apelacją.

Wyrokiem z dnia 7 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Warszawa-Praga w Warszawie: zmienił zaskarżony wyrok w pkt 1,2,3,4 w ten sposób, że oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.800 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 1.); zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 930 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej (pkt 2.).

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego powód zaskarżył skargą kasacyjną. Skargę oparto na obydwu podstawach kasacyjnych określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) oparto na przyczynach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Wskazano, że „istnieje w sprawie istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do pytania, czy sporządzona w formie pisemnej umowa o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, o której mowa w art. 101³ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (dalej k.p.), jest ważna w przypadku, gdy ze strony pracodawcy podpisała ją osoba nieuprawniona, przy czym prawo tej osoby do zawarcia ww. umowy w okolicznościach sprawy nie było jednoznacznie wyłączone?”; „czy dla oceny ważności umowy o zakazie konkurencji pierwszeństwo powinna mieć wykładnia literalna, zgodnie z którą skoro umowa została zawarta w formie pisemnej, czyli zgodnie z ustawowym wymogiem wynikającym z treści art. 101³ k.p. a dodatkowo podpis składała osoba, która jako większościowy udziałowiec mogła reprezentować stanowisko zgromadzenia wspólników (czyli Spółki) w tym zakresie, - czy też ważność umowy o zakazie konkurencji należy oceniać z pominięciem brzmienia przepisu art. 101³ k.p., wyłącznie w oparciu o brzmienie art. 210 § 1 k.s.h. w związku z art. 58 § 1 k.c.?”.

W ocenie autora skargi kasacyjnej: „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Okręgowy ponownie rozpoznający sprawę: (a)

naruszył przepis art. 101³ k.p. w związku z art. 58 § 1 k.c. uznając, że zachodzi bezwzględna nieważność umowy o zakazie konkurencji, ponieważ czynność prawna jest sprzeczna z ustawą; (b) naruszył przepis art. 101³ k.p. w związku z art. 210 § 1 k.s.h. przez nieuprawnione zastosowanie sankcji nieważności umowy o zakazie konkurencji i pominięcie faktu, że niewłaściwa reprezentacja Spółki wymagana przez przepis art. 210 § 1 k.s.h. nie przesądza o nieważności umowy o zakazie konkurencji, jeżeli zachowana została wymagana przez przepis art. 101³ k.p. forma pisemna tej umowy; (c) naruszył przepis art. 328 § 2 k.p.c. w związku z 391 § 1 tej ustawy, bowiem w zaskarżonym niniejszą skargą kasacyjną wyroku pominął okoliczności ustalone przez Sąd Rejonowy, iż żadna ze stron umowy o zakazie konkurencji nie podnosiła braku umocowania do jej podpisania”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o: a) wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; ewentualnie w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o: b) oddalenie skargi kasacyjnej, c) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.); przy czym twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej autor skargi wiąże z tymi samymi problemami dotyczącymi analiz interpretacyjnych przepisów prawa materialnego, które określają przedstawione w uzasadnieniu wniosku zagadnienie prawne. Dodatkowo oczywista zasadności skargi – w ocenie jej autora – wynika z naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 328 § 2 k.p.c. w związku z 391 § 1 k.p.c. przez pominięcie okoliczności ustalonych przez Sąd Rejonowy, że żadna ze stron umowy o zakazie konkurencji nie podnosiła braku umocowania do jej podpisania.

Taka konstrukcja uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wadliwa. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wykluczają się, gdyż skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2011 r., II PK 247/10, Lex nr 1274964). W postanowieniu z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, Lex nr 1430990, Sąd Najwyższy wyraził stanowisko, że łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, budzi poważne zastrzeżenia. W uzasadnieniu powołanego postanowienia Sąd Najwyższy podkreślił, że w dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy zwracał już uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawa) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Jak wskazano w uzasadnieniu postanowienia z 21 października 2008 r., II PK 158/08, Lex nr 738506, przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi

na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą skargę kasacyjną podziela przedstawione wyżej stanowisko judykatury w zakresie omawianej kwestii.

Co do twierdzeń autora skargi o jej oczywistej zasadności z uwagi na naruszenie przepisu art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. należy podkreślić, że wykazanie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut

naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13 – Lex nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. z uwagi na sugerowane we wniosku naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną w wyjątkowych wypadkach, a mianowicie, gdy niezachowanie jego wymagań konstrukcyjnych uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2003 r., IV CKN 1862/00, LEX nr 109420 oraz z dnia 1 czerwca 2012 r., II PK 259/11, LEX nr 1243021) lub nie pozwala na jego kontrolę kasacyjną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, LEX nr 78271 oraz z dnia 2 grudnia 2014 r., I UK 139/14, LEX nr 1621322). Tylko w takim wypadku uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. może mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2012 r., I UK 153/12, LEX nr 1224673; z dnia 8 lipca 2015 r., II PK 282/14 – LEX nr 1771522, M.P.Pr. 2015/11/599-603).

Zaskarżony rozpatrywaną skargą kasacyjną wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie zawiera wszystkie elementy określone w przepisie art. 328 § 2 k.p.c. w zakresie wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1 niniejszego postanowienia). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 ma swoją podstawę w § 6 pkt 5 w związku z § 11 ust. 1 pkt 2 w związku z § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności

radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490).